

Alecu Russo

Aminiri

I

De ce oare cu cât ceasurile, zilele și anii se înmulțesc asupra lui, cu atîta mai mult omul se uită în urma sa, și din căutătură în căutătură se oprește cu plăcere la cele mai depărtate aduceri-aminte, aducerile-aminte a tinereții și a copilăriei? Nu-i soarele frumos, și astăzi? păsăruicele nu cîntă tot aceleași cîntice voioase sau jalnice? frunzele nu au același freamăt? pădurile nu înverzesc ca odinioară? florile nu au același miros, cîmpiile, dulcele privesc duioase ce aveau? mișcarea vietăților alinitu-s-a? Nu: dar nici un soare nu lucește frumos, nici o floricea nu are dulce miros, nici un fluier pe coasta dealurilor nu răzbate, nimica în lumea de față nu are asemănare cu florile și cu soarele zilelor văzute prin aducerea-aminte. Vîntul ce bătea atunce, lacrimile ce se vărsa se uit; din zilele trecute a rămas în închipuire un soare de-a purure cu raze strălucitoare și un miros neșters. Are dreptate aducerea-aminte: nimică nu poate fi pentru om mai frumos decît trecutul, căci trecutul e tinereța și tinereța este fericire!... fericire de a crede în toată pasărea ce zboară, fericire de a crede în frumosul și în bunul, fericire de a nu se îndoii de cinste și de multe, fericire de a nu gîndi la nimica, de a nu ști ce este viața și ce neagră' prăpastie este sufletul omului... Cînd se întoarce gîndul spre zilele tinereții, inima stă nehotărîtă, ce va povesti deodată: bătaia ei dintîi simțită, îmbătătoarele șoapte, primblarea încîntătoare umăr la umăr pîntre florile ce nu se zărea și în acele minute, dar care acum răsar și împodobesc suvenirul, voiniciile ce își făgăduia, patriotismul înflăcărat, visul măririlor căpătate prin osteneală, vrednicie și fapte mari, binefacerile ce se pregătea a revărsa pe lume, ca un soare luminos și roditor? - lucruri ce se schimb toate încet cîte încet în cevași cu totul dimpotrivă; la unii, bătaia lui Dumnezeu!... nici nălucirea visurilor acelora nu mai este!

Din multele dulci ochiri a tinereții și a copilăriei, două s-au tipărit în inima mea, verzi și vioaie, crescînd iarăși, an cîte an, ca mlădițele copacilor; primăvara mi le aduce, pe cînd dă frunza, pe cînd fluturii încep a se giuca, cînd trandafirii îmbobociți se deschid, cînd soarele încă dizmiardă și nu arde, cînd de pe porumbei pică ninsoarea mirositoare. Una din ele, zîmbind în ceriul trecutului, cine nu o știe? cine nu a avut optsprezece ani, cine nu s-a uitat la lună și nu a vorbit cu stelele?... A doua aducere-aminte ce iarăși, ca toate aducerile-aminte, dulce lucește între flori și raze aurite, este un sat frumos, rășchirat între grădini și copaci pe o vale a codrilor Bîcului, cu un păr mare în mijloc. De sînt mulți ce nu știu poate de codrii Bîcului (căci de lungă vreme nu să mai vorbește în Moldova de ei!) și mai mulți vor fi care nu știu ce înșămnează părul din mijlocul satului. Codrii era odată așezare de apărare ca plăieșia munților.

(A. Russo, *Aminiri*, în Id., *Scrieri alese*, ed. G. Șerban, ESPLA, București, 1959, pp. 111-112)